

Tutkimusosio

Kansa: Rasistikorttia saa heilutella, mutta ihmisiä ei saa nimitellä natseiksi eikä suvakeiksi

Tutkimuksessa selvitettiin suomalaisten näkemyksiä erilaisten sanojen käyttämisen hyväksyttävyydestä yhteiskunnallisessa keskustelussa. Vastaajien tuli arvioida kaikkiaan 23 erilaista ilmausta sen mukaan, miten hyväksyttävää tai sopimatonta on niiden käyttäminen kuvaamaan muita ihmisiä tai ihmisryhmiä yhteiskunnallisessa ja poliittisessa keskustelussa. Vastaajat punnitsivat jokaista yksittäistä ilmausta neliportaisella asteikolla sen mukaan, miten hyväksyttävää tai sopimatonta niiden käyttö on.

Kansalaisten mielestä sallittuja sanoja on useampia. Kahdestakymmenestäkolmesta ilmaisusta kolmesta koetaan hyväksyttäväksi kuvaamaan ihmisiä tai ihmisryhmiä poliittisessa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa. Eniten hyväksyntää kohdentuu miesloppuisiin nimityksiin, esimerkiksi puhemies, asiamies jne. (88 % hyväksyy täysin tai jossain määrin). Muita valtaosan sallimia ilmauksia ovat vanhus (85 %), kepulainen (76 %), jenkki (73 %), persu (69 %) ja sossu (65 %). Monet muutkin politiikkaan viittaavat nimitykset ovat enemmistön mielestä sallittuja. Näitä ovat mm. rasisti (58 %), viherpiipertäjä (54 %) ja vihervassari (51 %). Enemmistö sulattaa myös sen, että ihmisiä nimitellään kukkahattutädeiksi ja setämiehiksi.

Jenkittely käy, ryssittely ei

Enemmistön mielestä sopimattomia ilmauksia on kuusi. Nämä ovat ryssä (71 % pitää jokseenkin tai täysin sopimattomana), rätipää (70 %), natsi (69 %), neekeri (67 %), suvakki (63 %) ja hurri (58 %). Pari sanaa on sellaisia, joihin ihmisten on ollut vaikea ottaa kantaa. Nämä tietyssä määrin tuntemattomat ilmaukset ovat kokkari ja politrukki. Jonkin ihmisryhmän nimittäminen hihhuleiksi jakaa kansan kahtia. Toinen puoli hyväksyy käytön ja toinen puoli tuomitsee.

Naiset tuomitsevat nimittelyn herkemmin kuin miehet

Sukupuoli ja ikä erottelevat näkemyksiä eri sanojen käytön hyväksyttävyydestä yhteiskunnallisessa keskustelussa. Miehet ovat pääsääntöisesti sallivampia kuin naiset. Miehet siunaavat naisia useammin setämies-nimityksen käytön kuin naiset. Naiset loukkaantuvat miehiä herkemmin myös sanan kukkahattutäti käyttämisestä.

Ikä tuo esiin joitakin eroja. Nuoret (18–30-vuotiaat) suhtautuvat seitsemän ilmauksen käyttöön kahdestakymmenestäkolmesta suvaitsevaisemmin kuin ikääntyneet (yli 60-vuotiaat). Nimitysten natsi, suvakki, persu, rasisti, kytä, hihhuli ja rätipää käyttöön nuoret suhtautuvat ymmärtäväisemmin kuin ikääntyneet. Noin puolet kysytyistä nimityksistä on sellaisia, joihin nuoret suhtautuvat varauksellisemmin kuin ikääntyneet. Nimityksiin neekeri,

mamu, kommari, ryssä, sossu ja setämies nuoret asennoituvat kielteisemmin kuin ikääntyneet.

Perussuomalaisten ja vihreiden kannattajat poikkeavat muusta joukosta

Kunkin puolueen kannattajista on tehty kaksi tarkastelua. Ensimmäinen tapa on kuvata kannattajien poikkeamaprofiilia, joka kertoo kuinka paljon kannattajat poikkeavat koko väestön keskiarvosta. Toinen tapa on kuvata nimitysten käytön hyväksyttävyyjärjestystä puolueiden tukijoiden keskuudessa. Seuraavassa on yhteenveto molemmista tarkastelutavoista.

Puoluekohtaiset hyväksyttävyyprofiilit ovat pitkälti toistensa kaltaisia. Eniten ymmärrystä kokoavat ilmaukset löytyvät kaikkien puolueiden tukijoiden listan yläpäästä. Näitä soveliaita ilmauksia ovat mies-loppuiset nimitykset, vanhus, kepulainen ja sossu. Sanat natsi, rätipää, nekeri, ryssä, suvakki, hurri ja hihhuli löytyvät jokaisen puolueen kannattajien listan tyvipäästä.

Kun tarkastellaan puolueiden kannattajien poikkeamia väestön keskiarvosta, käy ilmi, että SDP:n kannattajat suhtautuvat keskimäärää kielteisemmin ryssittelyyn sekä ihmisten nimittelyyn suvakeiksi, rätipäiksi, kommareiksi ja neekereiksi.

Perussuomalaisten tukijat poikkeavat suuresti muusta joukosta. He ovat keskimäärää valmiimpia hyväksymään miltei kaikenlaisten sanojen käytön yhteiskunnallisessa keskustelussa. Rasistikortin heiluttelu on ainoa, johon he suhtautuvat hieman keskimäärää varauksellisemmin.

Kokoomuksen kannattajat poikkeavat varsin vähän koko väestön keskiarvosta. Hieman muita haluttomampia he ovat käyttämään sanoja natsi, rätipää ja suvakki. Keskustan tukijat suhtautuvat muita varauksellisemmin sanojen vanhus, kepulainen, persu, rasisti ja politrukki käyttöön.

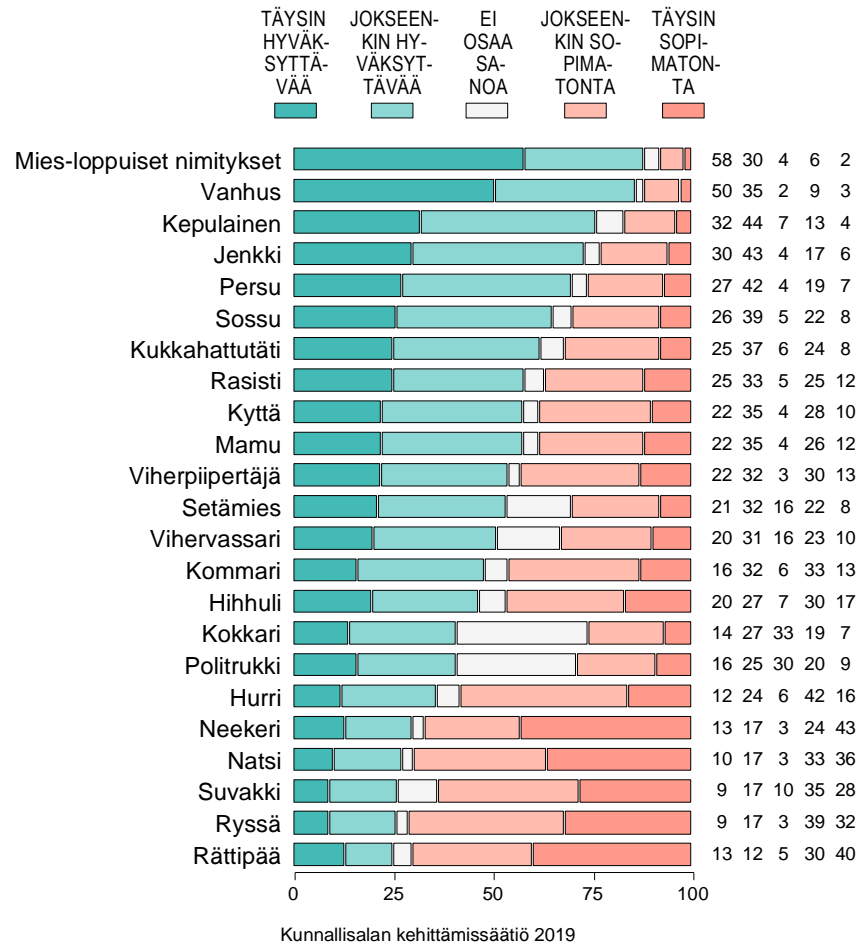
Perussuomalaisten tapaan vihreiden tukijat poikkeavat koko väestön keskiarvosta. Vihreiden kannattajat suhtautuvat, toisin kuin perussuomalaiset, muita torjuvammin miltei kaikkien nimittelyjen käyttöön. Merkittävän poikkeuksen tästä säännöstä tekee sanan rasisti käyttäminen. Tätä korttia saa vapaasti heiluttaa.

Vasemmistoliiton tukijat ovat samoilla linjoilla vihreiden kannattajien kanssa. He ovat muita taipuvaisempia tuomitsemaan useimpien ilmausten käytön. Poikkeuksen muodostavat rasistiksi ja natsiksi nimittely. Etenkin natsitteluun vasemmistoliiton tukijat suhtautuvat muuta väestöä ymmärtäväisemmin.

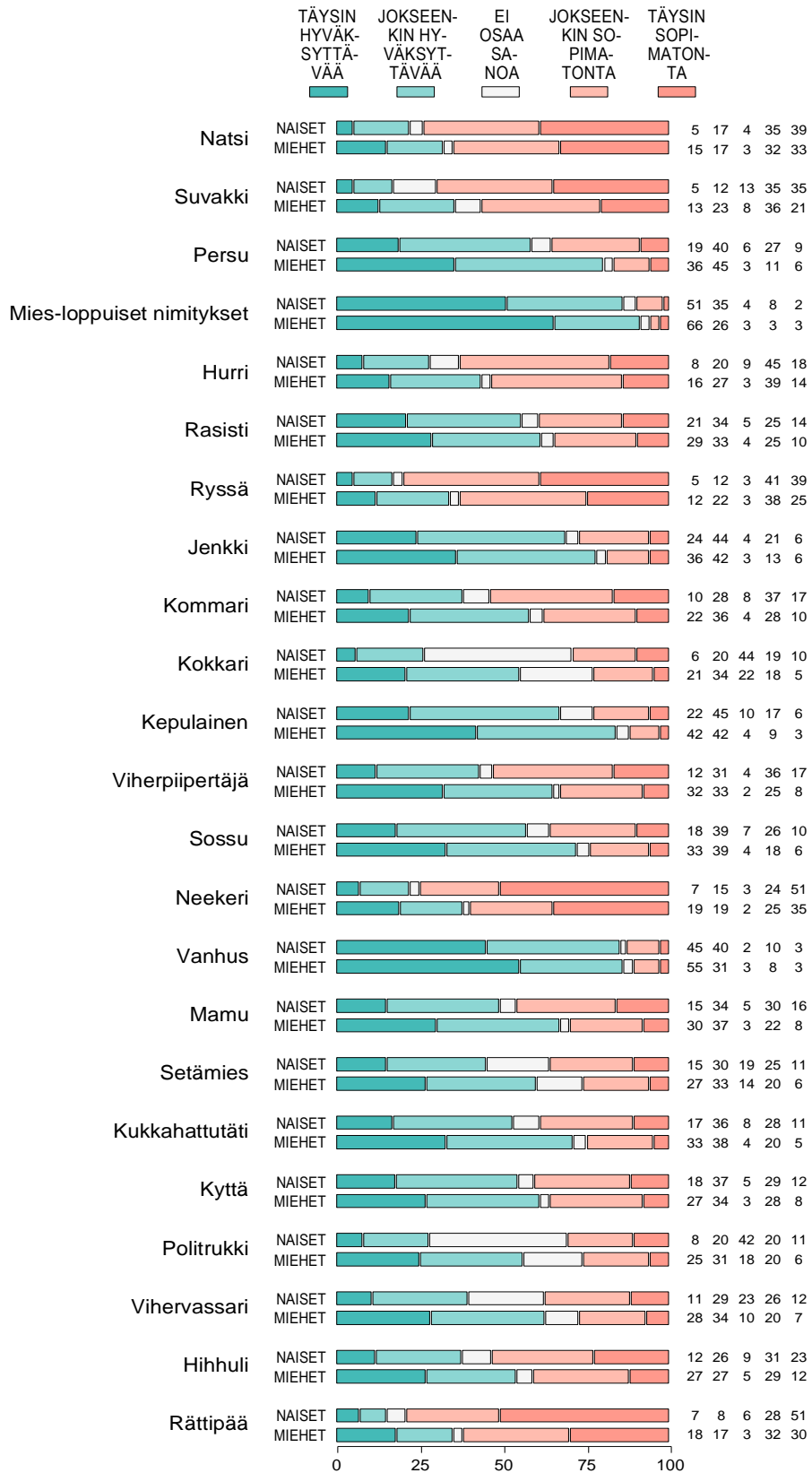
Tutkimuksen toteutus. KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 6.–11.9.2019. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1 127. Vastajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400-570087.

Kuvio 5. MITEN SUHTAUTUU SEURAAVIEN SANOJEN KÄYTTÄMISEEN KUNNALLISALAN KEHITTÄMISSÄÄTIÖN KESKUSTELUSSA JA POLIITTISET KESKUSTELUSSA (%).

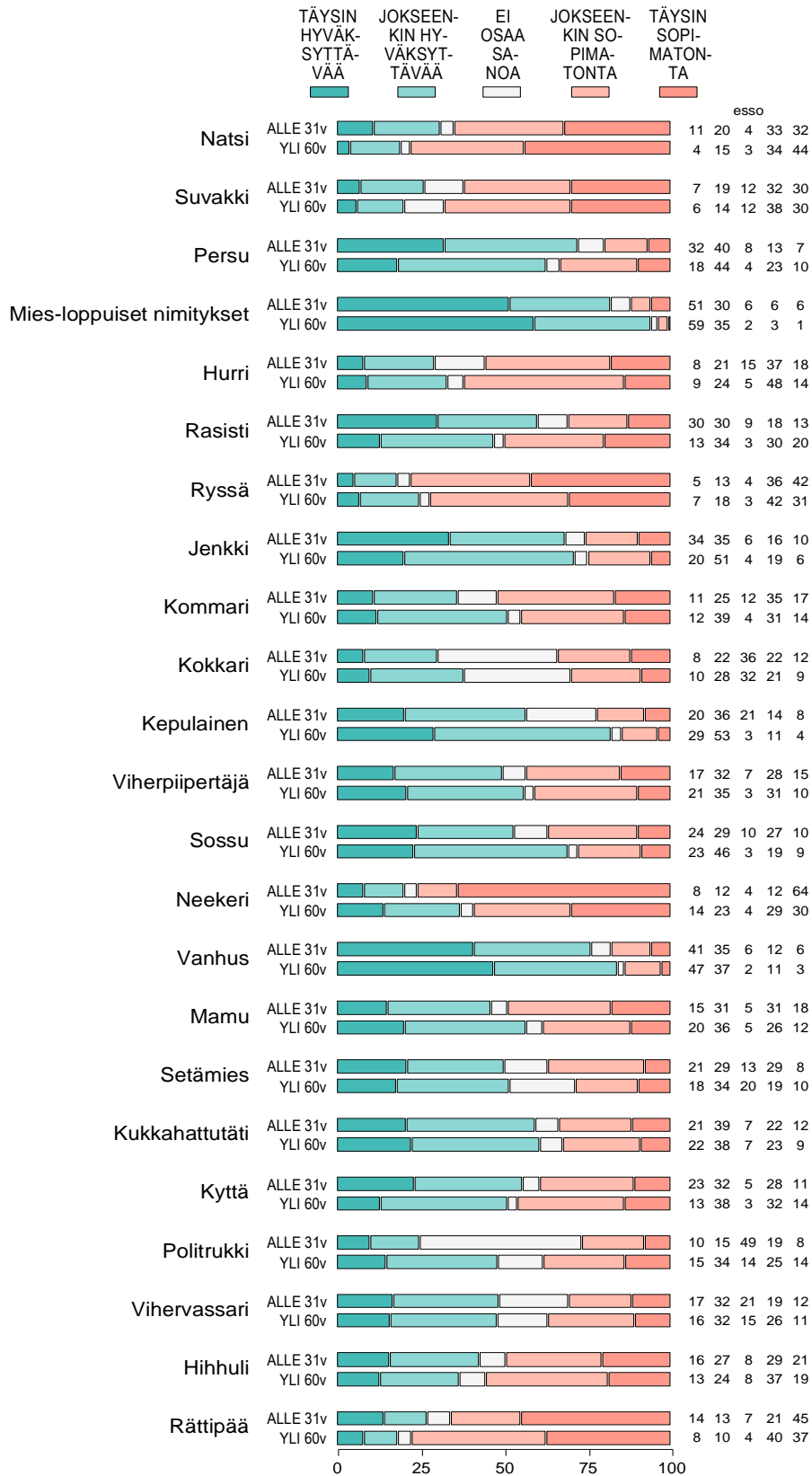


Kuvio 5s. SANOJEN KÄYTÖN HYVÄKSYTTÄVYYS: ARVIOT SUKUPUOLEN MUKAAN MIEHET (%).



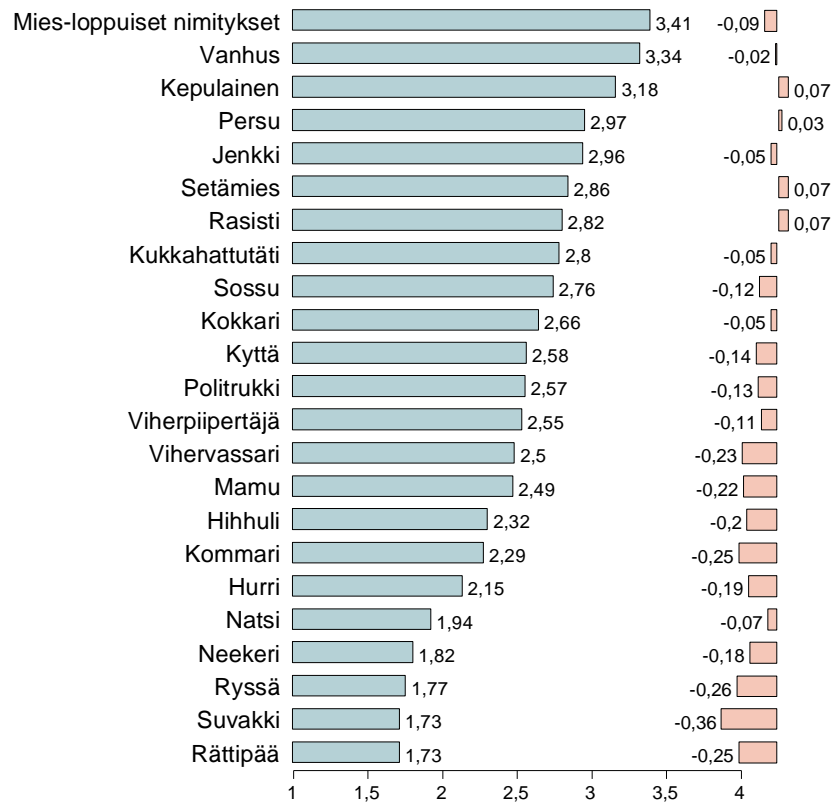
Kunnallisalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 5i. SANOJEN KÄYTÖN HYVÄKSYTTÄVYYS: ALLE 31-VUOTIAAT vs. YLI 60-VUOTIAAT (%).



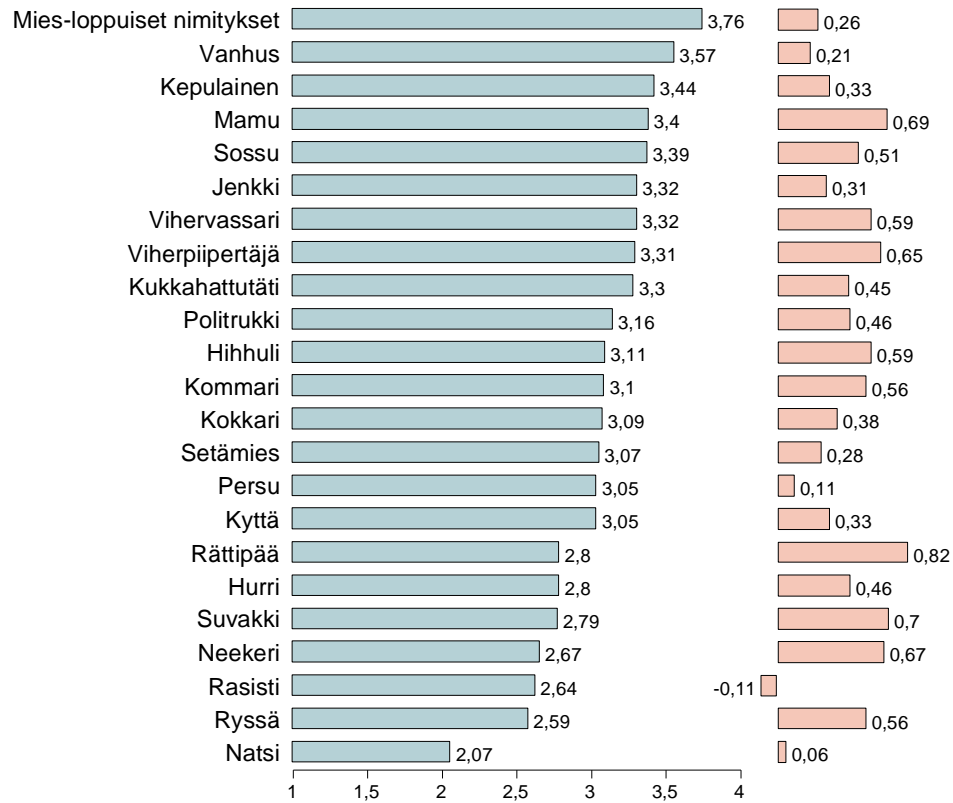
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 5px1. SANOJEN KÄYTÖN HYVÄKSYTTÄVYYS: SDPn KANNATTAJIEN ARVIOT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).



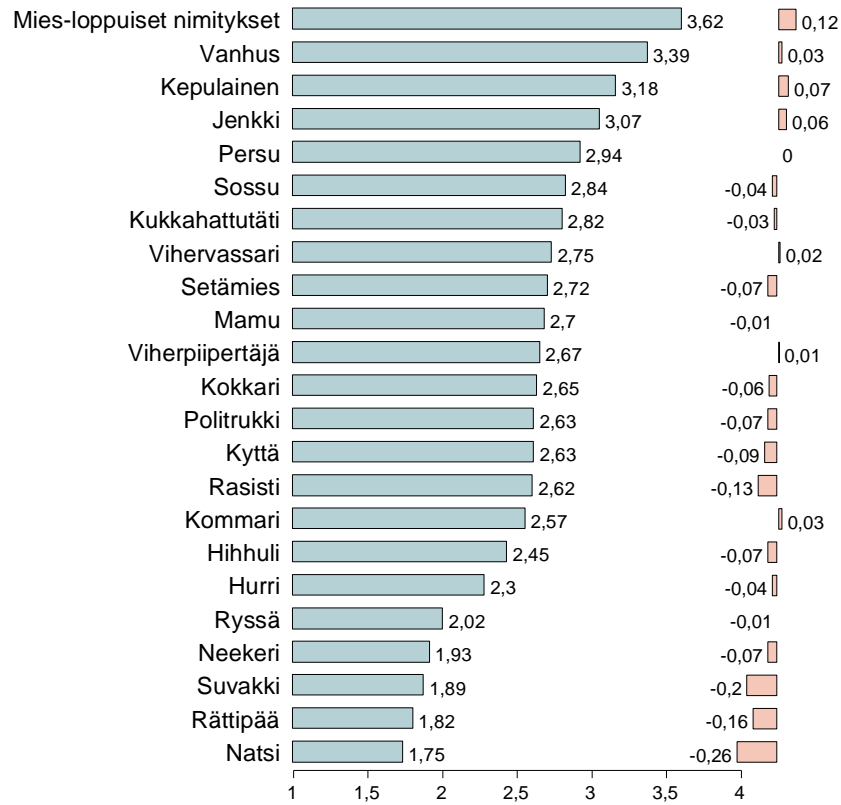
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 5px2. SANOJEN KÄYTÖN HYVÄKSYTTÄVYYS: PSn KANNATTAJIEN ARVIOT
(asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).



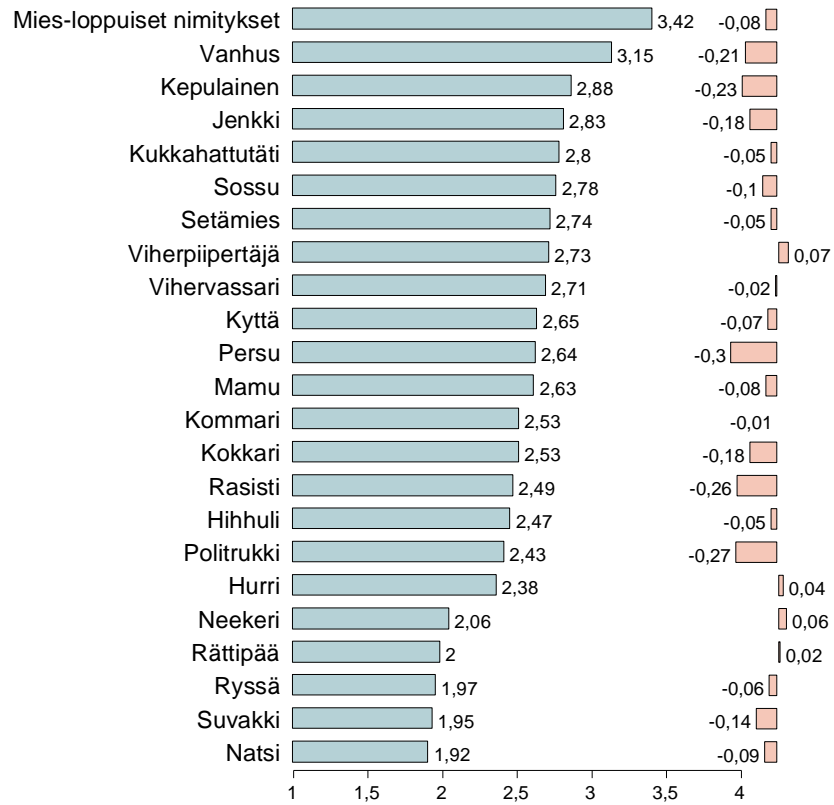
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 5px3. SANOJEN KÄYTÖN HYVÄKSYTTÄVYYS: KOKn KANNATTAJIEN ARVIOT
(asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).



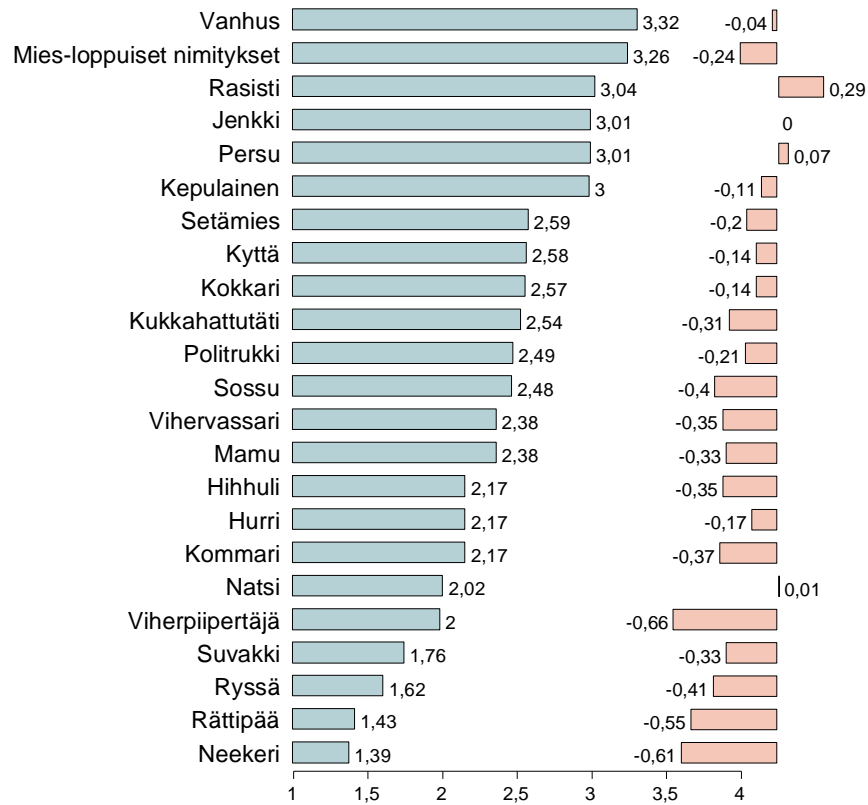
Kunnallisalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 5px4. SANOJEN KÄYTÖN HYVÄKSYTTÄVYYS: KESK:n KANNATTAJIEN ARVIOT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).



Kunnallissalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 5px5. SANOJEN KÄYTÖN HYVÄKSYTTÄVYYS: VIHRn KANNATTAJIEN ARVIOT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).



Kunnallissalan kehittämissäätiö 2019

Kuvio 5px6. SANOJEN KÄYTÖN HYVÄKSYTTÄVYYS: VASn KANNATTAJIEN ARVIOT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

